

Derin Uyku

Bir sabah uyandınız, giyindiniz ve işinize gitmek için arabanızla yola çıktınız. Hava oldukça güneşli ve içinizden “ne kadar güzel bir gün” diye geçiyorsunuz. Yavaş yavaş işyerinize yaklaşıp havada bir gariplik sezdiğiniz . Havayavaş yavaş karabulutlarla kaplanmaya başladı. O da ne? Yaklaşık 8x8x8cm’lik, küp şeklini almış buz parçaları gökyüzünden yere doğru düşüyor; düşerken de binaların camlarına, sokak panolarına, arabaların metal iskeletlerine, elektrik ve telefon tellerine zarar veriyor; onların kopmasına neden oluyor ve elektrik telleri oradan oraya savruluyor. En önemlisiyse bu buz parçaları sokakta yürüyen insanların üzerine düşüp çok ağır yaralanmalara hatta ölümlere yol açabilir. O sırada ömrünüzde görmediğiniz trafik karmaşasını görüyorsunuz. Araçlar yollar da birbirine girmiş ve birçok yaralı insan bağırışlar içerisinde. “Aman Allahım tam bir kaos yaşanmakta” diye aklınızdan geçiriyorsunuz. Havanın durumu zamanla geçtikçe daha da kötüleşiyor. Yağmurla karışık buz yağışı devam ediyor. Arabanızda sağlığınıza iyi. Ama şimdilik. Sağ tarafınıza doğru bir göz atıyorsunuz. Metronun yeraltı girişi tüneli ağzına kadar su dolu! Bardaktan değil de sürahidene boşanırçasına yağın yağmur ve yer altı metro trenlerinde kalan binlerce insan. Vücudunuz bu düşünceden irkiliyor ve sarsılıyorsunuz, tüyleriniz diken diken olmuş. Birkaç dakika sonra arabamdan çıkayım mı çıkmayayım mı düşüncesi beyninizi kemirmeye başlıyor. Yoksa alnınızda bir karınalanma mı başladı? Arabanızın radyosunu açıyorsunuz, keşke açmasaydım diyorsunuz beş dakika sonra. Çünkü dünyanın kuzey yarıkürsinde benzer durumlar söz konusu. Bir dakika! Az önce önünüzden iki zürafa, üç fil ve üç ayı mı geçti? Hem içinizden pencerelerinizin kilidini kontrol etmek geliyor içgüdüsel bir hareketle. Yoksa hayvanat bahçesinin hayvanları mı kaçmış? Olamaz, evet. Yağın buz parçaları aracınıza o kadar çok zarar vermiş ki adeta küçük bir konserve kutusundasınız. Nihayet her şeyi göze alıp dışarı çıkacaksınız, ama kapıyı açamıyorsunuz; çünkü su kapının metal+cam sınırına kadar yükselmiş aceleyle pencerenizi açıp çıkıyorsunuz. Şimdi evinize mi işyerinize mi gideceksiniz? İş yeriniz daha yakın oraya gidin. Ve yürümeye pardon hem yürümeye hem de yüzmeye başlıyorsunuz. Neyse ki buz yağışı durdu; ama ömrünüzde kabuslarınızda bile görmediğiniz yağmur yağıyor. İş yerinizde bir grup arkadaşınızın yüzünde de aynı korku ifadesi. Neler oluyor? Haberlerden uçan uçak ve helikopterlerin yakıtlarının birden donduğunu (yaklaşık -66 °C’de) ve oyuncak gibi dağlara, okyanuslara çarptığını duyuyorsunuz. Yaşlı ve cefakar dünyamızın iklim dengesi bozuluyor, buz dağlarımız erimeye başlıyor, kıyı şehirlerimiz sualtı şehri olma tehlikesiyle karşı karşıya, aylar süren yağmurlarından kar yağışı başlıyor ve devamında buzlanma baş gösteriyor. Bunların doğal sonucu olarak da yiyecekve yakacak sorunu ortaya çı-

kyor. Doğada ki hayvanlar yiyecek için şehirlere iniyor ve insanlara saldırılar başlıyor. İnsanoğluya çaresiz. “Bugünler umarım bize uzak olur” demek istiyorum, ama maalesef. Önceki aylarda yine bu sayfalarda “doğa bize karşılık vermeyecek mi?” diye sormuştum (Eylül 2002, Bilim ve Teknik). Galiba yavaş yavaş veriyor. Temmuz ayının başından beri Asya’da şiddetli yağışlar devam ediyor. Ölü sayısı her geçen gün artıyor. Çin’de insanların selden kaybolduğu ve 129 evin yıkıldığı resmi ajanslardan tüm dünyaya duyuruluyor. Nepal’de sel80 kişiyi öldürüyor. Yeni Zelanda’da 1500 kişi sel nedeniyle tahliye ediliyor. Ülkemizde de benzer durumlar yaşandı, biliyoruz. Tüm bu olaylar yazın ortasında, temmuz-ağustos aylarında yaşandı. Özellikle Güneydoğu Asya’da can kaybı hızla artıyor. İsviçre, Belçika, Almanya ve Hollanda’da yaz ortasında tam bir kış mevsimi hüküm sürüyor. Güney Kore, Nepal, Japonya, Bangladeş, Çin sele teslim deniyor. Ve bu ülkelerin tarım alanlarının su altında harap olduğu, temiz içme suyu sıkıntısının baş gösterdiği ve kirlı su nedeniyle ishal, dizanteri ve tifo gibi hastalıkların yayıldığından söz ediliyor. Bu yazıyı hazırladığım sırada Bangladeş’te 20 milyon kişinin evsiz kaldığı, Güney Asya’da ki ölü sayısının toplam 944’e yükseldiği bildirilmiştir.

Doğa çıldırmış olmalı dediğinizi duyar gibiyim. Ancak herhangi bir etki olmadan tepki olmayacağı fizik kuralıdır. Yıllardır plastiklerimizi, ağır element içeren çöplerimizi doğaya atıyoruz, geri dönüşümlü malzeme kullanmıyoruz, aldığımız malzemelerin geri dönüşümlü olup olmadığına bakmıyoruz ya da üretici firmaları bir kalem kağıt alıp da iki satırla geri dönüşümlü maddeler kullanarak malzeme üretmelerini rica etmiyoruz. Evet güzel şeyleri kullanıyoruz, ama takdir etmeyi ya da teşekkür etmeyi bilmiyoruz. Yıllardır binlerce canlı bulunan ve besin kaynağımız olan denizlerimizin altında ve üstünde yapılan atom ve hidrojen bombaları testlerine göz yumuyoruz, ormanlarımızı, ağaçlarımızı insafsızca kesiyoruz, hatta dünyamızın akciğeri olan yağmur ormanlarına el atık son yıllarda. Şimdi soruyorum size: Akciğerleriniz hastalansa ne olur? Yıllardır fabrikalarımız ve sanayimiz çok ilerledi hatta uzay teknolojisi adını taktığımız teknoloji harikaları veriyoruz insanoğluna. Ama ya bunlar üretilirken oluşan atıkları ne yaptık? Ben söyleyeyim; derelere, çaylara, akarsularımıza boşalttık; ne de olsa akıp gidiyor; gidiyor ama, nereye gidiyor? Hattaba atıkları toprağın yüzlerce metre altına gömdük, üstüne de kalın betonlar döktük. Sonra gün geldi yer altı suyumuzda uranyum türü maddeler; kutuplardaki fokların vücudunda DDT denen ağır ve yasaklanmış tarım ilaçları; denizlerimizdeki balıkların vücudunda da cıva çıktı. “Allah Allah” deyip şaşırarak yalnızca. Ardından 12-15 cm boyundaki balıklarımız 7-9 cm ye düştü. İnsanlar arasında şöyle konuşmalar oldu “ Duydun mu A Şehrini içme suyundaş baktiri çıkmış, artık içilmez raporu vermişler”.Ne yazık son zamanlarda bu sözler revaçta. Tüm bunlar nerede oluyor biliyor musunuz? Avrupa’nın en fazla bitki-hayvan çeşitliliğine sahip, dünyanın başka hiçbir yerinde olmayan, endemik türlerin bulunduğu, dünyanın en kaliteli içme suyunun çıktığı, yaylalarında çam

kokusunun ciğerlerimizi bayram ettirdiği, yabancı bilim insanlarını bile doğa ve tarihi araştırma yapabilmek için cezbeden, dünyanın en güzel ve temiz denizlerine sahip olan ülkemizde. Yoksa farketmeden uykumuzun sonuna mı yaklaşıyoruz? Acaba sona gelmeden uyanabilecek miyiz?

Fatih Bozyiğit / İzmir

bilgidunyasi.net

Keşfetmek için çaba gösteren ve bu amaca yönelik yatırım yapan sizlerin, yani hepimizin, en doğal hakkıdır kimlerle ve nasıl bir yapı ile irtibatla olduğumuzu bilmek. İletişim içinde olduğumuz kişiler ve kurumları ne kadar çok tanırsak, haklarında ne kadar fazla bilgimiz olursa, şüphesiz duyacağımız güven ve gönül rahatlığımız da aynı ölçüde artar.

Güncel bilgiye ulaşmak isterken, hangi kaynağın işinize yarayacağını bulmaya çalışırken (gerekli gereksiz) bilginin içinde kayboluyoruz. Bu noktada, çağın nimetlerinden İnternet imdadımıza yetişiyor. Ancak, her konuda bilgiyi birkaç tuşla elde edebileceğimiz net ortamında, bu kez de her bir konu için tek arama yapmak, istediğimiz bilgiye ulaşırken çileden çıkmamıza neden oluyor. İşte biz de sıkılmadan, hem eğlenip hem de öğrenebileceğiniz bir ortam hazırlamak istedik ve “bilgidunyasi.net”i tasarladık. Konu dağılımını elimizden geldiğince geniş hazırlamaya çalışırken, kaynaklarımızı da bir o kadar dikkatli seçerek, sağlam temellere dayanan bir arşiv oluşturmaya çalıştık. Biz, arşivimizin zenginleşmesi için çalışmalarımızı sürdürürken, siz de önerilerinizle bize katkı da bulunabilirsiniz.

Güray Sönmez

e-posta: guraysonmez@superonline.com

Web: www.bilgidunyasi.net

Tel: (212) 288 35 20 - 274 63 60

Baz İstasyonları

Şimdi sizlere gerçek bir öykü anlatacağım. Bundan üç yıl önce köye özel bir cep telefonu şirketinden yetkililer geldi. Köy muhtarıyla görüşme sonucunda, köye her ay bir milyar lira kira parası vermek üzere bir anlaşma yapıp, köylüye de birtakım evraklar imzalatıyorlar. Bir süre sonra da köyün bir iki kilometre ötesinde bir baz istasyonu kuruyorlar. Bir süre sonra köylü de ve bölgede yaşayan canlılar da birtakım rahatsızlıklar ortaya çıkıyor. Örneğin, insanlarda baş dönmesi, kol ve bel ağrıları başlıyor. Hayvanlarda, zayıflama ve gelişim bozukluğu oluyor. İstasyonun yakınındaki armut ağaçları ve yerdeki otlar sararıp soluyor, gelişme bozukluğu onlarda da görülüyor. Tarım arazilerindeki ürünler büyümüyor. Arıların oğul veremiyorlar. Bu olaylar geçtiğimiz yıl da tekrarlanıyor. Köye gelen şirket yetkilileri kurdukları istasyonun zararları konusunda hiçbir bilgi vermedikleri için köylü şimdi ne yapacağını bilemez durumda. Bu konuyu tartışmaya açıyorum. Ne kadar çok bilinçlendirici yazı yayımlansa sorun daha kolay çözümler diye düşünüyorum.

Can Sönmez / Erzincan

Değerli Okurlar, görüşlerinizi

400 kelimeyi geçmeyecek biçimde ve fotoğrafınızla birlikte "TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi, Forum Köşesi, Atatürk Bul. No:221 Kavaklıdere- Ankara" adresine gönderebilirsiniz. Görüşler aktarıldıkten 3. şahısları suçlayıcı ifadelerden kaçınılmasını rica ederiz. Forum'da ve Serbest Kürsü'de yayımlanan okuyucu görüşleri Bilim ve Teknik dergisini bağlamaz. Forum köşesine aşağıdaki telefon ve faks numaralarıyla da erişebilirsiniz: Tel: (312) 468 53 00 / 1067 (Gülşin Akbaba) Faks: (312) 427 66 77